

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 14 april 1889, kl. 12 midd.

Bevillningsutskottets betänkande, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Bevillningsutskottet har fått till sig hänvisade en af herr *Albert Anderson* i Första Kammaren väckt motion, n:o 37, om höjande af hvitbetssockertillverkningsafgiften äfvensom en inom Andra Kammaren af herr *E. W. Wretlind* framställd motion, n:o 72, om nedsättning i tullen på socker och kakao samt upphäfvande af nämnda tillverkningsafgift, och får utskottet härmed afgifva betänkande angående berörda motioner, den sistnämnda för så vidt den aser upphäfvande af hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Herr *Wretlind*, som i sin ofvan nämnda motion på anförda skäl föreslagit, att tullen å socker må nedsättas med nära $\frac{2}{5}$ af sitt nuvarande belopp, eller för raffineradt och ljusare oraffineradt socker från 33 öre till jemnt 20 öre pr kilogram samt för mörkare oraffineradt från 23,5 öre till 14 öre per kilogram, anför beträffande accisen å hvitbetssocker, att då denna för närvarande utginge med $\frac{2}{5}$ af tullsatsen å mörkare oraffineradt socker, skulle den af motionären föreslagna tullnedsättning förorsaka, att nämnda accis, som vore för hvitbetssockertillverkarne misshaglig samt rent af ansåges såsom en orättfärdig beskattning, skulle kunna borttagas, i hvilket fall en i nämnda grad minskad tullsats å socker skulle lemna hvitbetssockertillverkarne samma skydd, som de för närvarande åtnjöte, och hemställer motionären på grund häraf, att accisen för i Sverige af hvitbetor tillverkad socker borttages.

Herr Anderson åter föreslår, att berörda accis måtte från och med den 1 nästkommande juli höjas till $\frac{3}{5}$ af tullsatsen för mörkare oraffineradt socker. Till belysning af detta sitt förslag anför motionären:

»Jemlikt beslut vid 1869 års riksdag blef beskattning å hvitbetssocker-tillverkningen i riket införd, och föreskrefs i den härom den 15 oktober samma år af Kongl. Maj:t utfärdade kungörelse, att nämnda tillverkning skulle åläggas särskild beskattning i förhållande till införseltullen å utländskt råsocker; dock att undantag från denna bestämmelse medgafs sålunda, att tillverkningen finge skattefritt bedrivas till den 1 juli 1873; att derefter till den 1 juli 1876 af tillverkningen skulle utgå en afgift motsvarande en femtedel; att afgiften sedermera skulle utgöra till den 1 juli 1879 två femtedelar, derefter till den 1 juli 1882 tre femtedelar och derefter till den 1 juli 1885 fyra femtedelar, allt af den vid dessa tider gällande tullsats å utländskt råsocker af mörkare färg än n:o 18 af den i verldshandeln gällande holländska standard.

Då emellertid de flesta hvitbetssockerfabriker inom landet mot slutet af 1870-talet nedlades, fann Riksdagen enligt skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 9 april 1879 skäligt medgifva uppskof med ytterligare höjning af tillverkningsavgiften på det sätt, att densamma finge fortfarande till den 1 juli 1882 utgöra två femtedelar af tullen å utländskt råsocker af ofvan nämnda slag, hvarom Kongl. Maj:t den 25 i samma månad och år utfärdade kungörelse. Då frågan sedermera å nyo förekom till behandling vid 1882 års riksdag, beslöt Riksdagen, enligt skrifvelse af den 18 maj, i betraktande deraf att ifrågavarande industri sedan år 1879 icke vunnit någon betydligare utveckling, att med återkallande af 1869 års riksdagsbeslut beskattningen fortfarande skulle utgöra två femtedelar af gällande tullsats å utländskt råsocker af ofvannämnda slag, i öfverensstämmelse hvarmed föreskrift till allmän efterrättelse meddelades i kongl. förordningen den 16 juni 1882.»

Sedan motionären härefter, till utredning af huru hvitbetssockerindustrien utvecklats, lemnat uppgift å beloppet af den till statsverket under åren 1879—1888 influtna tillverkningsavgift, påpekar motionären, att ifrågavarande industri under dessa år utvecklats på ett glädjande sätt, samt att den numera borde kunna utan olägenhet vidkännas en något förhöjd beskattning, hvilken i någon mån kunde lemna ersättning för den betydliga minskning i statens tullinkomster, som förorsakats genom samma industri.

Beloppet af den till statsverket sedan den 1 juli 1873, då denna beskattning först började uttagas, influtna tillverkningsafgiften utgjorde

1873 (från den 1 juli).....	35,361: —
1874.....	63,593: —
1875.....	30,598: —
1876.....	47,267: —
1877.....	54,778: 80
1878.....	33,000: —
1879.....	40,425: —
1880.....	70,650: —
1881.....	101,323: 55
1882.....	114,944: 68
1883.....	129,888: 04
1884.....	258,005: 36
1885.....	384,262: 66
1886.....	323,020: 45
1887.....	346,282: 49
1888.....	544,345: 19

Beträffande grunden för afgiftens beräknande stadgas, att det beskattningspligtiga råsockret beräknas efter de använda betornas vikt sålunda, att 100 kilogram råa (ej torkade) hvitbetor antagas lemnas ett utbyte af 6,25 kilogram och 100 kilogram torkade betor ett utbyte af 31,5 kilogram råsocker. Rörande den utbytesprocent, som under de senare åren lemnats vid Arlöfs, Säbyholms och Staffanstorps hvitbetssockerfabriker, har utskottet enligt från finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå lemnade uppgifter inhemtat, att vid dessa fabriker använda hvitbetor lemnat nedannämnda utbyte i råsocker af första, andra och tredje produkt:

Hvitbetor.   *Råsocker.*

1884—85. Arlöf	28,408,800 kilogram,	2,610,768 kilogram eller	9,19 %
Säbyholm	18,764,200	» 1,687,980	» 8,99 %
1885—86. Arlöf	14,025,000	» 1,332,500	» 9,5 %
Säbyholm	15,521,000	» 1,420,900	» 9,16 %
Staffanstorp	13,713,600	» 1,165,600	» 8,5 %
1886—87. Arlöf	21,613,000	» 2,336,600	» 10,8 %
Säbyholm	16,535,200	» 1,683,500	» 10,18 %
Staffanstorp	18,237,000	» 1,786,700	» 9,8 %

Ehuru häraf framgår, att utbytesprocenten ej obetydligt öferskridit den beräknade, har utskottet likväl ej ansett lämpligt att på grund af den erfarenhet, som vunnits under en tid af endast tre år, föreslå någon förändring i detta afseende, och anser sig utskottet ega desto mindre skäl härtill, som enligt hvad känt torde vara väderleksförhållandena under denna tid varit för hvitbetsockerodling särdeles gynsamma. Det torde ej kunna betviflas, att det sista året icke lemnat ett lika fördelaktigt resultat.

Af här ofvan anförda uppgifter å beloppet af den till statsverket influtna tillverkningsafgift framgår otvetydigt, hvilket jemväl torde vara allmänt känt, att hvitbetsockerindustrien i vårt land vunnit en glädjande utveckling. Utskottet anser dock, att man häraf icke med någon visshet kan draga den slutsats, att nämnda industri redan nu skulle kunna utan afsevärd olägenhet vidkännas en förhöjd beskattning, då till detta goda resultat naturligen flere orsaker samverkat, hvaribland det under den senare tiden stegrade priset å socker i världsmarknaden. Utskottet vill särskildt fästa uppmärksamheten derpå, att i vårt land, der för närvarande 4 hvitbetsockerfabriker äro i verksamhet, nya bolag för anläggning af sådana dels redan äro bildade, dels äro under bildning, samt att en nu vidtagen förhöjning i skatten skulle må hända föranleda att dessa eller någon af dem icke komme till stånd. Det torde jemväl böra erinras, att det synnerligen intensiva jordbruk, som en framgångsrik odling af hvitbetor förutsätter, kan först efter en längre tids bearbetning af jorden åstadkommas, samt att den för bedrifvandet af denna kultur erforderliga arbetsskicklighet först kan vinnas efter någon tids öfning och erfarenhet. I anseende härtill, och då det onekligen måste ligga i det allmännas intresse att en industri, hvilken synnerligen med afseende å jordbrukets och ladugårdsskötselns framåtskridande är af den största betydelse, må komma till utveckling i de delar af vårt land, hvilka kunna egna sig för densamma, har utskottet icke ansett sig kunna för närvarande tillstyrka bifall till en dylik åtgärd.

En ytterligare anledning att icke nu föreslå en förhöjning i hvitbetsockeraccisen har utskottet i följande omständighet. För att bereda hvitbetsockret afsättning har man i de stater, der hvitbetsodling i större utsträckning eger rum, medgifvit restitution af erlagda afgifter efter sådana beräkningar, att de inneburi icke obetydlig premie. På framställning från England, hvilket land i synnerhet häraf haft olägenhet för sina raffinaderier af rörsocker, har en konferens af de i denna fråga intresserade magterna kommit till stånd i syfte att borttaga utförselpremierna. Om en dylik öfverenskommelse kommer till stånd, lär den utan tvifvel icke oväsentligt

komma att inverka på sockermarknaden. Äfven ur denna synpunkt torde det vara mindre lämpligt att nu vidtaga den ifrågasatta åtgärden, hvilken torde kunna bättre beräknas till sina verkningar, sedan mera enhet och stadga vunnits inom hvitbetsockerindustrien.

Hvad härefter angår herr Wretlinds förslag om upphäfvande af ifrågavarande tillverkningsafgift, har detta, såsom ofvan påpekats, framstälts under förutsättning att tullsatserna å socker nedsattes till de af motionären uppgifna belopp, 14 öre för oraffineradt och 20 öre för raffineradt socker. Då utskottet emellertid anser, att en dylik nedsättning skulle föranleda en större minskning i statsinkomsterna, än statsverkets tillstånd medgifver, följer häraf, att utskottet ej heller kan förorda motionärens förslag om borttagande af hvitbetsockertillverkningsafgiften. Till belysning af den minskning, som genom en dylik nedsättning i tullsatserna å socker skulle uppstå i statens inkomster af dessa, erinrar utskottet, att den på 1887 års sockerimport skulle utgjort 4,200,000 kr. och på 1888 års import 4,084,000 kronor i runda tal räknadt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer utskottet:

- 1) att herr Andersons ifrågavarande motion icke måtte vinna Riksdagens bifall; samt
- 2) att ej heller herr Wretlinds ifrågavarande motion, i hvad den afser upphäfvande af hvitbetsockertillverkningsafgiften, måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 9 april 1889.

På utskottets vägnar:

Er. Gust. Boström.